

Collectieplan 2023 – 2027

Wieringer Eilandmuseum Jan Lont

Stroeërweg 39
1777 NE Hippolytushoef
www.museumjanlont.nl

Wieringer Eilandmuseum Jan Lont
Stroeërweg 39
1777 NE Hippolytushoef

Telefoon tijdens openingsuren
0227-511353
info@museumjanlont.nl

Collectieplan 2023 - 2027

Inhoud

1. Inleiding
  - 1.1 Missie
  - 1.2 Positionering
2. De collectie op hoofdlijnen
  - 2.1 Collectiebeschrijving
    - Collectiegeschiedenis
    - Museumcollectie
    - Gebruikscollectie van de Kunstuitleen
    - Andere niet-museale collectie
    - Profiel en waardering
  - 2.2 Collectievorming
    - Verzamelbeleid
    - Afstoten
  - 2.3 Behoud en beheer
    - Huisvesting
    - Veiligheid
    - Passieve conservering
    - Actieve conservering en restauratie
  - 2.4 Collectieregistratie en -documentatie
    - Registratie
    - Planning
    - Documentatie
  - 2.5 Gebruik van de collectie
    - Educatie
    - Onderzoek
    - Presentatie en Exploitatie
    - Bruikleenverkeer
3. Samenvatting

1. Inleiding

In 2021 bestond het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont 30 jaar. De collectie van het museum is echter al ouder want toen Jan Lont (1907-1997) nog in de boerderij woonde, was hij al jaren bezig om allerlei voorwerpen die te maken hebben met het leven op Wieringen te verzamelen. De collectie is eigendom van de *Vereniging Museum Jan Lont* en bestaat voor ca. 95 % uit schenkingen. De Vereniging heeft ten doel het type Wieringer boerderij in stand te houden, evenals gebruiksvoorwerpen bestemd voor de landbouw en de visserij. Daarnaast wil de Vereniging de studie naar de Wieringer geschiedenis bevorderen.

Enkele jaren na de oprichting van de Vereniging en na de dood van Jan Lont is op 9 mei 2001 een stichting opgericht: de *Stichting Behoud Wieringer Boerderij* die een ANBI-status heeft. Deze stichting is ten behoeve van de restauratie opgericht. De stichting is eigenaar van de boerderij met de ondergrond en heeft ten doel het in stand houden van monumenten op Wieringen die beschermd zijn op grond van de Monumentenwet 1988, met name de instandhouding van Wieringer boerderijen en eventuele andere beschermde Rijksmonumenten op Wieringen. Het bestuur van de vereniging vormt tevens het bestuur van de *Stichting Behoud Wieringer Boerderij*.

In 2003 is een omvangrijke restauratie gestart, waarbij de boerderij tot de originele vorm en indeling is teruggebracht. In 2005 werd het museum voor het eerst dagelijks opengesteld voor bezoekers.

Het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont, of kortweg Museum Jan Lont, heeft een beleidsplan: *Beleidsplan Wieringer Eilandmuseum Jan Lont 2022 – 2026*. Het museum hoopt zich in 2021-2022 te registreren in het Museumregister en wil daarmee voldoen aan de kwaliteitseisen die in de Nederlandse museumwereld gelden.

De boerderij uit 1854 is een Rijksmonument en is bekend bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed onder Rijksmonumentnummer 38929.

Het museum is van april tot november geopend op woensdag en op vrijdag tot en met zondag en van november tot april in de weekeinden van 13.00 tot 17.00 uur.

1.1 Missie

Het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont stelt zich ten doel alle aspecten van wonen en werken op het voormalige eiland Wieringen in de tweede helft van de 19^e eeuw en de vorige eeuw voor de komende generaties veilig te stellen, of in de woorden van Jan Lont: *Boeren, burgers en buitenlui te laten zien hoe de bewoners van het oude eiland Wieringen zich een bestaan konden verwerven, onder het motto: 'Pet af voor het verleden'*. Hieronder vallen het leven op de boerderij, de veeteelt en de visserij, bescheiden landbouw en vogelarij en de handel in zeegras.

De inrichting van de boerderij is in overeenstemming met de doelstelling, dat wil zeggen dat er gekozen is voor een basisopstelling, waarbij een deel van de collectie wordt gebruikt. Deze basisopstelling biedt de ruimte om jaarlijks een thematentoonstelling in te richten met telkens een ander aspect van het leven van de vroegere Wieringers.

1.2 Positionering

Met de grote variatie in deelcollecties, de kunstuitleen (zie 1.3), de verschillende activiteiten en de vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten de regio is het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont enig in zijn soort en dus uniek in Nederland en van nationaal belang. Zo heeft de boerderij een originele opzichzelfstaande zoetwatervoorziening, een museumtuin voor streekgebonden groenten, een aparte rijtuigenloods voor historische voertuigen, zoals de Wieringer brandspuit uit het begin van de 19^e eeuw en talrijke (kunst)voorwerpen die een relatie hebben met de geschiedenis van de woon- en werkcultuur op Wieringen.

Het museum biedt in samenwerking met het Waddenfonds en andere instellingen de mogelijkheid om de duisternis op Wieringen te ervaren middels een videoruimte en een Donkertebelevingsplek die 's nachts, dus buiten openingstijden, vrij toegankelijk is.

Het bestuur organiseert elk jaar publieksactiviteiten, zoals taandagen en verhalenmiddagen, waarbij de Wieringer historie en cultuur centraal staan en in het uitleid, de voormalige potstal van de boerderij, richt het elk jaar een nieuwe tentoonstelling in die thematisch met het karakter van het museum is verbonden, zoals een expositie van rouw- en trouwkleiding die vroeger op Wieringen werd gedragen. Jaarlijks bezoeken ruim 3.500 mensen, meestal onder begeleiding van een deskundige gids, het museum.

De voorzitter van het bestuur coördineert de werkzaamheden van het museum dat uitsluitend op vrijwilligers draait. Er zijn meer dan 350 leden en meer dan 50 actieve vrijwilligers die diverse taken hebben: zij zorgen voor het beheer en het behoud van de collectie, organiseren de taandagen of verhalenmiddagen, richten tentoonstellingen in, ontvangen bezoekers, geven rondleidingen, maken schoon, zorgen voor het onderhoud van opstallen en moestuin, houden de website en facebook up to date en verzorgen de pr. Een van de vrijwilligers is conservator, zij is verantwoordelijk voor alle werkzaamheden rond de collectie. Zij zal haar kennis over het behoud en beheer van de collectie de komende jaren gaan delen met een aantal (nieuwe) vrijwilligers om de continuïteit veilig te stellen. Ook maakt het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont deel uit van het Netwerk Zuiderzeecollectie, een netwerk van 25 musea rondom de voormalige Zuiderzee.

De vrijwilligers zijn in het algemeen goed geïnformeerd: de dienstroosters krijgen zij per e-mail, voor urgente informatie is er de *Flits*: een e-mail om alle vrijwilligers met spoed te informeren; er is een digitaal periodiek *De Klepel*, waarin de afgelopen twee maanden worden belicht en zaken worden aangekondigd; ook via de website kunnen zij zich op de hoogte stellen van nieuwe ontwikkelingen en

beleidsnota's, handleidingen en protocollen; er is een jaarlijkse ledenvergadering en een jaarlijks uitje voor alle vrijwilligers; bij nieuwe tentoonstellingen of aanwinsten verstrekt de conservator informatie via voornoemde kanalen.

1.3 Kunstuitleen

Eén van de nevenactiviteiten van Museum Jan Lont is de organisatie van de kunstuitleen en het beheer van de kunstobjecten die uitgeleend kunnen worden. Naast de eigen kunstcollectie heeft de Vereniging een gebruikersovereenkomst met de Gemeente Hollands Kroon afgesloten over kunstobjecten die de gemeente Wieringen ooit in het kader van BKR heeft verworven. De afdeling Kunstuitleen van het museum heeft deze objecten geregistreerd en verzorgt tevens de organisatie en administratie van de uitleen.

2. De collectie op hoofdlijnen

2.1 Collectiebeschrijving

- Collectiegeschiedenis

De museumboerderij is genoemd naar de laatste bewoner boer Jan Lont (1907-1997). Hij oefende hier, eerst samen met zijn broer en later alleen, het boerenbedrijf uit. Al tijdens zijn leven heeft Jan Lont de basis gelegd voor de collectie van het museum. Graag leidde hij de bezoekers rond in en om zijn boerderij. Jan heeft in 1991 de boerderij voor 1 gulden overgedragen aan de *Vereniging Wieringer Museum Jan Lont*, met als voorwaarde dat de boerderij als museumboerderij zal worden voortgezet. Zelf bleef hij tot 1995 wonen in de boerderij, die op 22 augustus 1972 onder nummer 38929 de status van Rijksmonument had verworven. De boerderij en de wand met historische Friese tegels achter de schouw zijn in 2003/04 gerestaureerd door specialisten Koninklijke Tichelaar BV uit Makkum. Tijdens de restauratie zijn de klimatologische omstandigheden zo aangepast dat er het hele jaar door een constante minimumtemperatuur heerst.

Op Wieringen was geen instelling, op een enkel particulier initiatief na, die zich bezighield met het veiligstellen van de Wieringer klederdracht en zaken die daarbij horen. In 2012 is door het bestuur besloten dat het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont alles in het werk zal stellen ook dit onderwerp in te passen in het museum en heeft voor dit doel een werkgroep samengesteld. Veel kleding en sieraden zijn inmiddels aan de collectie toegevoegd.

In het kader van de BKR zijn in de jaren 70 van de vorige eeuw veel schilderijen, tekeningen en zeefdrukken door de gemeente Wieringen aangekocht. Toen deze gemeente werd opgeheven zijn deze kunstwerken, die zijn gemaakt door Wieringer kunstenaars, in Museum Jan Lont ondergebracht. Deze stukken zijn samengevoegd met de kunstwerken die het museum al in bezit had en vormen een totaal van 362 kunstvoorwerpen. Deze worden door de afdeling Kunstuitleen beheerd, periodiek tentoongesteld en tegen betaling uitgeleend aan particulieren.

Tevens bezit het museum veel oude foto's en dia's en diverse filmpjes die een onderdeel van de mediatheek vormen.

De oorspronkelijke verzameling van Jan Lont is inmiddels uitgegroeid tot een volwaardige museumcollectie van 6.500 objecten die varieert van gereedschappen tot kleding en van huisraad tot rijtuigen. De collectie van het museum is niet eenduidig. In de eerste plaats valt er onderscheid te maken tussen de museale collectie en de niet-museale collectie.

Deze twee collecties zijn verder onderverdeeld:

- Museumcollectie

De museumcollectie bestaat uit de kerncollectie van 1.050 objecten die permanent staan tentoongesteld in de boerderij en in de rijtuigenloods, de overige objecten bevinden zich in het depot. Ook boerderij zelf is onderdeel van de museumcollectie. In de boerderij staan veel voorwerpen tentoongesteld die vroeger daadwerkelijk op verschillende boerderijen en in de visserij op Wieringen werden gebruikt.

De kerncollectie is onderverdeeld in enkele deelcollecties die als zodanig in het ZCBS zijn ingevoerd, of die nog moeten worden ingevoerd (MusIP). Deze deelcollecties zijn:

- Het leven en werken in en rond de boerderij
- Veeteelt / Visserij / Vogelarij / Zeegraswinning
- Rijdend materieel
- Gereedschappen
- Textiel / kleding
- Huishouden
- Decoratie

De museumcollectie kan alleen museaal worden uitgeleend en dus niet aan particulieren.

De niet-museale collectie kent eveneens een onderverdeling, namelijk in de gebruikscollectie van de Kunstuitleen en de andere niet-museale collectie:

- Gebruikscollectie van de Kunstuitleen

De gebruikscollectie bevat alle 362 voornoemde kunstvoorwerpen. De kunstwerken zijn beschreven en getaxeerd door Fa. KakesWaal BV Taxatie-Expertise. Deze collectie staat apart geregistreerd in de Beeldbank onder Kunstuitleen en behoort niet tot de museale collectie. De Vereniging Wieringer Museum Jan Lont heeft met de Gemeente Hollands Kroon een langdurige gebruiksovereenkomst afgesloten die onder meer inhoudt dat de Vereniging moet zorgen voor het beheer van deze gebruikscollectie en dat die kan worden uitgeleend aan particulieren. De digitalisering en invoering in de Beeldbank van beide collecties is in 2021 gestart. Het beleid is erop gericht dat alle objecten van Museum Jan Lont in 2026 zijn gedigitaliseerd.

- Andere niet-museale collectie

Onder de niet-museale collectie vallen onderdelen die wel tot het complex van het museum behoren, maar op zichzelf geen museumobjecten zijn. Dit zijn de tuin, de projectieruimte, de donkerte belevingsplek en de rijtuigenloods.

- Profiel en waardering

Het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont is in zijn totaliteit uniek in Nederland en een deel van de kerncollectie is van nationaal belang: de museumboerderij is een zogenaamde schuurschotboerderij uit 1854 waarin tot aan het eind van de vorige eeuw mensen hebben gewoond, in veel opzichten nog op de traditionele manier. Het gaat daarbij om de boerderij zelf met een specifieke zoetwatervoorziening, de museumtuin en gebruiksvoorwerpen en kunstobjecten die een relatie hebben met de geschiedenis van de woon- en werkcultuur van het voormalige eiland Wieringen en andere (voormalige) Zuiderzee-eilanden. Daarenboven biedt het museum in samenwerking met het Waddenfonds en andere partners de mogelijkheid om op Wieringen te ervaren hoe fraai de sterrenhemel kan zijn, zowel overdag middels de video en de sterrenkaart op de vloer van de Donkerte Belevingsplek, als 's nachts bij helder weer.

2.2 Collectievorming

- Verzamelbeleid

Het museum heeft een verzamelbeleid. Nieuwe aanwinsten moeten daarin passen en de kerncollectie versterken. Het museum verzamelt voornamelijk passief, door middel van schenkingen en legaten.

Het museum hanteert bij het verzamelen van voorwerpen de volgende criteria:

- a. Het voorwerp moet een goede conditie hebben en – indien mogelijk – compleet en in goede staat verkeren.
- b. Het museum moet voldoende middelen hebben om het voorwerp in de toekomst verantwoord te kunnen bewaren.
- c. Het museum accepteert alleen schenkingen en geen langdurig bruiklenen, uitgezonderd de kunstuitleen.
- d. Het museum doet zeer incidenteel aankopen, alleen als het voorwerp een belangrijke lacune in de collectie opvult en het aankoopbudget dat toelaat.
- e. De eigenaar van het voorwerp moet het voorwerp rechtmatig hebben verworven (herkomstonderzoek).
- f. Het voorwerp moet inzetbaar zijn voor presentatie, onderzoek of publicatie.

De procedure die wordt gevolgd bij de acceptatie van schenkingen en legaten is schriftelijk vastgelegd en vastgesteld door het bestuur. De conservator doet de voorselectie, adviseert het bestuur en legt de informatie over het voorwerp vast op een inschrijfformulier. Het bestuur beslist of het voorwerp of publicatie in de collectie wordt opgenomen. Bij acceptatie krijgt de schenker een schriftelijke schenkingsbevestiging. Daarin is vastgelegd dat het museum vrij over het voorwerp kan beschikken.

- Afstoten

Museum Jan Lont hanteert de Leidraad voor Afstoting Museale Objecten (LAMO, 2006), daartoe heeft het zich laten registreren in de Afstotingsdatabase. Als objecten worden afgestoten zal dat op die website worden gepubliceerd.

Het bestuur besluit tot afstoting na een schriftelijke en beargumenteerde voordracht van de conservator. Een besluit tot afstoting wordt genomen om inhoudelijke redenen: het voorwerp past niet in de kerncollectie van het museum. Het museum kijkt daarbij ook naar de cultuurhistorische waarde van het voorwerp, de aard van het voorwerp (zijn vergelijkbare voorwerpen beschikbaar binnen de eigen collectie of in andere collecties), de fysieke staat, de beschikbare ruimte in het depot, juridische aspecten en het mogelijke verlies van publiek vertrouwen dat uit afstoting zou kunnen voortvloeien. Als het besluit tot afstoting is genomen, wordt bekeken welke vorm van afstoting het meest geschikt is: schenking, ruil, verkoop of vernietiging. Het museum onderzoekt of een af te stoten voorwerp herplaatst kan worden in een andere museumcollectie.

De conservator zal de (kern)collectie regelmatig kritisch beoordelen en bekijken of voorwerpen afgestoten moeten worden. De afstotingsprocedure wordt schriftelijk vastgelegd en het bestuur zal deze bekrachtigen. Hierbij moet worden opgemerkt dat het afstoten van objecten zelden voorkomt.

2.3 Behoud en beheer

- Huisvesting

Het museum is gehuisvest in de boerderij waarin de laatste bewoner Jan Lont bijna zijn hele leven heeft gewoond. Ook in de bezoekersruimte staan enkele objecten in vitrines uitgesteld en in de in 2021 gerealiseerde rijtuigenloods staan enkele historische voertuigen opgesteld. Het museum wordt jaarlijks geïnspecteerd door eigen deskundige vrijwilligers of door de Monumentenwacht Noord-Holland. Het uutlid, de voormalige potstal, wordt gebruikt voor tijdelijke tentoonstellingen. De boerderij is gerestaureerd in 2003 waarbij de draagbalken zijn vernieuwd en in het voor- en achterhuis vloerverwarming is aangelegd om de temperatuur gelijkmatig te houden.

- Veiligheid

Voor de bezoekers en vrijwilligers zijn overal vluchtwegen aanwezig, het museum en de bezoekersruimte kunnen zowel aan de voor- als aan de achterzijde eenvoudig worden verlaten. Het museum heeft een inbraak-, brand- en bliksembeveiliging. Het alarmsignaal komt binnen bij de firma RegioControl in Opmeer, die een bestuurslid van het museum telefonisch waarschuwt. Via een gesloten videoverbinding met acht cameraposities kunnen op afstand het museum en de opstallen worden geobserveerd. Er zijn onderhoudscontracten voor de installaties.

De objecten in de vaste opstelling en in het depot zijn alle gedefinieerd en worden met foto vastgelegd in de beeldbank van het ZCBS, zodat een digitale back up gewaarborgd is. Met de brandweer zijn afspraken gemaakt over de controle op de brandveiligheid en de Regionale Veiligheidsdienst Noord-Holland-Noord controleert elke twee of drie jaar, onder auspiciën van de gemeente Hollands Kroon, of het museum voldoet aan de algehele veiligheidsvoorschriften.

Het museumdepot is gehuisvest op de eerste verdieping van de bezoekersruimte, daar worden objecten opgeslagen die niet tot de kerncollectie behoren. Het depot is beperkt geklimatiseerd, goed toegankelijk en goed ontsloten. Voorwerpen met specifieke omgevingscondities zijn fysiek van elkaar gescheiden. De conservator is verantwoordelijk voor het depotbeheer, de omgang met voorwerpen en het interne en externe transport. Zie voor de continuïteitsrisico's de Risico-inventarisatie, het CHV-plan en het Calamiteiten- en Veiligheidsplan.

De voorzitter is verantwoordelijk voor het dagelijks toezicht op de veiligheid van de collectie. De taken van bestuur en enkele vrijwilligers zijn vastgelegd in een globale taakomschrijving.

- Passieve conservering

De boerderij zelf en de objecten, die voornamelijk bestaan uit originele gebruiksvoorwerpen en gereedschappen op het gebied van visserij, vogelarij, zeegraswinning en het boerenbedrijf worden door vrijwilligers onderhouden en schoongemaakt. In de in 2005 gerestaureerde boerderij wordt de temperatuur zoveel mogelijk constant gehouden waardoor er nauwelijks klimatologische invloeden zijn. Bovendien bevinden zich veel objecten in vitrines die daardoor extra bescherming hebben.

- Actieve conservering en restauratie

Tijdens de jaarlijkse toestandscontrole stelt Museum Jan Lont vast welke voorwerpen in aanmerking komen voor een betere conservering. Twee keer per jaar wordt de hele collectie afgestoft en gecontroleerd op ongedierte, vocht, schade en schimmels. Er staan geen planten of bloemen in het museum. Nieuwe aanwinsten worden bij aankomst geïnspecteerd en indien nodig in quarantaine geplaatst. In principe worden er geen objecten door het museum zelf gerestaureerd, de nadruk ligt op de conservering.

2.4 Collectieregistratie en -documentatie

- Registratie

Museum Jan Lont beschikt over een collectie huishoudelijke artikelen, gereedschappen voor de boerderij, voertuigen, kunstvoorwerpen, enz. (zie de lijst deelcollecties). Deze deelcollecties zijn nog niet volledig geregistreerd waardoor de collectie nog niet in haar geheel digitaal ontsloten is. Het bestuur wil de collectie in de periode 2023-2027 stap voor stap digitaliseren en via de Beeldbank van het ZCBS toegankelijk maken.

In 2021 is daarvoor een werkgroep ingericht met als opdracht 'Digitaliseren van de collectie'. Deze werkgroep is belast met de registratie van de collectie op de beeldbank van het ZCBS.

- Planning

Het is de bedoeling dat in 2025 alle ca. 6.500 objecten met foto geregistreerd staan. In de zomer van 2021 stonden ca. 700 objecten geregistreerd en eind 2022 ca. 1.800. Volgens de berekening hebben wij voor deze opdracht minimaal zes personen nodig om de planning te realiseren, maar de groep is inmiddels

uitgebreid tot 9 personen: 4 fotografen, die ook labelen en beschrijven, 1 persoon die alleen labelt en beschrijft en 4 personen die de gegevens invoeren in het ZCBS. Voor de juiste belichting is speciale apparatuur aangeschaft. In het huidige tempo is volledige registratie in 2026 haalbaar. Voor deze registratie staan wij in nauw contact met het Zuiderzeemuseum dat ons met raad en daad terzijde staat. De objecten worden gefotografeerd met professionele apparatuur en door leden van de werkgroep beschreven en gelabeld. Deze gegevens worden vervolgens in de beeldbank ingevoerd. De werkgroep komt regelmatig bijeen om de voortgang te bespreken en te zorgen dat iedereen op dezelfde lijn zit bij het fotograferen, beschrijven en registreren. De conservator is verantwoordelijk voor de collectieregistratie en de actualiteit daarvan.

Het depot waarin de objecten die niet worden geëxposeerd zijn opgeslagen, bevindt zich op de verdieping boven de bezoekersruimte. In dat depot staan stellingen met planken die onderling in hoogte kunnen verschillen, afhankelijk van het formaat van de opgeslagen objecten. Deze stellingen hebben een letter gekregen vanaf A en kennen een onderverdeling in cijfers, afhankelijk van het aantal planken. Objecten die thematisch met elkaar verbonden zijn worden hier bij elkaar geplaatst. Deze aanduiding (standplaats) is ook zichtbaar in de registratie in de beeldbank van het ZCBS. De objecten die behoren tot de deelcollectie Textiel zijn niet opgeslagen in deze stellingen, maar in speciaal daarvoor aangeschafte dozen die in een aparte ruimte zijn opgeslagen.

De collectie van Museum Jan Lont maakt via de beeldbank ook deel uit van de Zuiderzeecollectie. Op Zuiderzeecollectie.nl werkt een klein aantal van deze instellingen, waaronder dus Museum Jan Lont, aan de presentatie van een gezamenlijke collectie. Omwille hiervan staat de onlangs aangestelde werkgroep in regelmatig contact met het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen die verantwoordelijk is voor de Zuiderzeecollectie. Om ervoor te zorgen dat de verschillende musea op dezelfde manier te werk gaan, organiseert het Zuiderzeemuseum regelmatig workshops waar de werkgroep van Museum Jan Lont aan deelneemt. Het is de bedoeling dat de collecties van al deze 24 instellingen in de toekomst aan elkaar gekoppeld zijn.

De registratie van de waardering en positionering staat ook vermeld op de beeldbank. Van elk object wordt aangegeven wat de conditie is: goed, redelijk, matig of slecht en voor welke exposities het gebruikt kan worden, van welk materiaal het is gemaakt, etc. (zie voor meer details de beeldbank).

Doel van het project is dat door digitalisering van de gehele collectie in het ZCBS iedereen uit de doelgroep van het museum de juiste informatie snel en makkelijk kan vinden. Door digitale ontsluiting van alle bestaande- en nieuwe onderdelen van de collectie in één systeem, is behoud en onderzoek beter mogelijk en voldoet het museum aan de gewenste criteria voor goed museumbeheer.

De collectie kunstobjecten die de voormalige Gemeente Wieringen in het kader van BKR heeft verworven en overige kunstobjecten die eigendom zijn van de

gemeente waarvan het museum het beheer op zich heeft genomen, totaal 362 stuks, zijn inmiddels wel geregistreerd in de Beeldbank van het ZCBS.

De werkgroep is erop gericht dat alle objecten minimaal een objectnummer, een beschrijving, verwervingsgegevens en een standplaats in het depot hebben en zorgt dat deze informatie toegankelijk is en blijft in het ZCBS.

De registratie in het ZCBS behelst de volgende onderstreepte velden:

1. Instellingsnaam
2. Inventarisnummer
3. Objectnaam/trefwoord
4. Deel Collectie
5. Titel in geval publicatie
6. Korte beschrijving
7. Leverancier/producent indien bekend
8. Verwerving trefwoord
9. Verworven van
10. Herkomst (land)
11. Productiedatum
12. Materiaalsoort
13. Conditie
14. Afmetingen
15. Verwerving: bron, methode en datum
16. Standplaats/ Locatie in museum
17. Digitale foto van het object

- Documentatie

Museum Jan Lont heeft een bescheiden collectie documentatie over de geschiedenis van Wieringen in de vorm van boeken, foto's, tekeningen, folders, enz. Deze documentatie staat in de bezoekersruimte ter inzage. Het doel is deze documenten eveneens te registreren in het ZCBS.

- Duurzaamheid ZCBS gegarandeerd

Hoe de duurzame beschikbaarheid van deze opgeslagen informatie in het ZCBS is gegarandeerd staat vermeld in het Informatieplan 2023 – 2027.

2.5 Gebruik van de collectie

Een deel van de collectie bevindt zich in de vaste opstelling in het museum of wordt gebruikt in de tijdelijke tentoonstellingen die het museum jaarlijks organiseert.

- Educatie

Het bestuur is ervan overtuigd, dat wanneer dit cultureel erfgoed ook in de toekomst behouden wil blijven er steeds een nieuwe generatie moet opstaan om de zorg voor dit erfgoed ter hand te nemen. Daarom werkt Museum Jan Lont samen met het Cultuur Platform Hollands Kroon (www.cphk.nl) en de basisscholen op Wieringen:

- in samenwerking met de basisscholen in de gemeente is het CPHK een plan aan het ontwikkelen voor de culturele educatie, daarbij heeft Museum Jan Lont zich aangesloten.
- Daarnaast heeft het museum een eigen Project Basisscholen: *Schatten van Wieringen*. De doelstelling van dit project is om kinderen spelenderwijs te leren dat het leven op een boerderij vroeger hard en sober was. De afwezigheid van apparatuur als een wasmachine, koffieapparaat, tv of telefoon zorgde voor een andere manier van leven. Er was geen elektriciteit, geen water uit de kraan, geen supermarkt om even eten en drinken te halen. Hoe leefde je dan? Hoe moest je voor jezelf zorgen? Met zulke vragen worden kinderen in dit project geconfronteerd.
- De kinderen van groep 1 t/m 4 doen vooral spelletjes om daarmee het leven van vroeger te ontdekken. Zij drinken ouderwetse ranja, malen koffie, doen de was, lezen boontjes en bakken 'drie-in-de-pan'. Hoepelen, steltlopen en andere spelletjes rondom de boerderij horen daarbij.
- De kinderen van groep 5 t/m 8 krijgen opdrachten om te ontdekken hoe belangrijk de waterpomp, de moestuin en het kippenhok waren. Zij leren ook dat de maatschappij destijds anders was georganiseerd. Geld speelde bijvoorbeeld niet zo'n belangrijke rol, wat je over had, ruilde je met de burens tegen iets wat je goed kon gebruiken. 's Zomers moest je vooruitzien naar de winter. Ook hier bakken de kinderen 'drie-in-de-pan' en krijgen zij limonade.
- Groepsgrootte: maximaal 30 leerlingen met 5 begeleiders
- Duur: ongeveer 2 uur (alleen 's morgens tussen 09.00 en 13.00 uur)

Ook de onderbouw van het middelbaar onderwijs kan in het museum terecht met behulp van een Kijkwijzer. Regelmatig bezoeken leerlingen het museum en die krijgen dan een rondleiding, waarbij zij leren omgaan met historische gereedschappen en werktuigen. Bij hen kan de basis gelegd worden van het besef dat we leven in een steeds veranderende tijd waarbij verleden, heden en toekomst onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden, volgens het motto *Wie het verleden niet kent, begrijpt de toekomst niet*.

- **Onderzoek**

Museum Jan Lont doet onderzoek naar de collectie voor de organisatie van tijdelijke tentoonstellingen en voor publicatie in eigen periodieken als *De Klepel*. Zo is er recentelijk gepubliceerd over de Stenen van Okko Bosker, een Wieringer verzamelaar van historische voorwerpen en eigenaar van een Oudheidkamer. Ook stelt het museum zijn collectie en documentatie ter beschikking van derden die hier gebruik van willen maken voor onderzoeksdoeleinden. Hiervoor staat ook de beeldbank van het ZCBS ter beschikking.

Voor tijdelijke exposities van de afdeling Kunstuitleen wordt vooraf onderzoek gedaan naar het werk en leven van de kunstenaar, zoals bij de expositie in 2021 van kunstschilder M. Jungmann (1877-1964). Voor zulke onderzoeken worden ook externe experts ingezet.

Zelf doen wij onderzoek naar de herkomst en het gebruik van bepaalde objecten, onder meer door samenwerking met het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen.

Tot op heden hebben wij nog nooit van buiten het museum een verzoek gehad om onze collectie ter beschikking te stellen voor onderzoek. Als zo'n verzoek komt dan zullen wij alle hulp en medewerking verlenen.

- Presentatie en Exploitatie

Wat de presentatie en de exploitatie betreft hoeven er geen extra maatregelen genomen te worden. De objecten zijn statisch, al dan niet in een vitrine, opgesteld in de museumboerderij en de rijtuigenloods. Gereedschappen die in de tuin staan opgesteld waren oorspronkelijk ook voor buitengebruik bedoeld en zijn dus op de verschillende weersomstandigheden berekend. Deze voorwerpen vallen vanzelfsprekend eveneens onder het jaarlijks onderhoud. Elk jaar worden er nieuwe thematentoonstellingen samengesteld die een jaar van tevoren via het jaarprogramma bekend worden gemaakt.

- Bruikleenverkeer

Het museum geeft soms voorwerpen in bruikleen aan andere musea. Er zijn gemiddeld twee tot drie bruikleenaanvragen per jaar, één of meer voorwerpen per aanvraag. Het museum stelt eisen aan bruikleennemers ten aanzien van veiligheid, klimaat, transport en verzekering en legt die eisen vast in een schriftelijke overeenkomst met de lener. Er wordt geen bruikleenvergoeding gevraagd.

3. Samenvatting

Het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont is vernoemd naar de laatste bewoner Jan Lont (1907-1997) die is begonnen met het verzamelen van Wieringer voorwerpen die op de boerderij werden gebruikt. Het museum verzamelt, bewaart, onderhoudt en presenteert tal van Wieringer gebruiksvoorwerpen en stelt zich ten doel de manier van leven, wonen en werken van de Wieringers in de 19^e en 20^e eeuw voor de komende generaties te behouden en voor het publiek inzichtelijk te maken.

De *Stichting Behoud Wieringer Boerderij* met ANBI-status is eigenaar van de boerderij met de ondergrond. De collectie is eigendom van de *Vereniging Museum Jan Lont*. Naast de eigen kunstcollectie heeft de Vereniging een gebruikersovereenkomst met de Gemeente Hollands Kroon afgesloten over kunstobjecten die de gemeente Wieringen ooit in het kader van BKR heeft verworven. Het bestuur van de *Vereniging Museum Jan Lont* vormt tevens het bestuur van de *Stichting Behoud Wieringer Boerderij* die zich beijvert voor het in stand houden van monumenten op Wieringen die beschermd zijn op grond van de Monumentenwet 1988. De boerderij uit 1854 is een Rijksmonument.

Het bestuur bestaat uit zeven leden: een voorzitter, een penningmeester, een secretaris en vier bestuursleden; het museum telt nu 360 leden. Het heeft een permanente basisopstelling en organiseert jaarlijks een thematentoonstelling, educatieve projecten, publieksactiviteiten en evenementen. Jaarlijks bezoeken ruim 3.500 mensen het museum. In het museum werken ruim 50 tot 60

vrijwilligers. De vrijwilligers zijn goed geïnformeerd over hun taken voor het museum en over de meest recente ontwikkelingen.

De museumcollectie bestaat formeel sinds 1991, het jaar waarin het museum officieel werd opgericht, maar dateert in eenvoudiger vorm al van decennia eerder toen de oorspronkelijke bewoner Jan Lont met verzamelen begon. De collectie is enig in zijn soort en dus uniek in Nederland en van nationaal belang. De totale collectie omvat bijna 6.000 voorwerpen, plus ruim 350 kunstvoorwerpen; de kerncollectie bestaat uit ruim 1.000 voorwerpen. Op de eerste verdieping van de bezoekersruimte bevindt zich het depot voor de opslag van dat deel van de collectie dat niet tot de kerncollectie behoort. De conservator is verantwoordelijk voor het beheer van de collectie. Vanuit het museum is er tevens een Kunstuitleen opgezet, een afdeling die verantwoordelijk is voor het beheren en uitlenen aan particulieren van de gebruikscollectie.

Museum Jan Lont kent geen betaalde medewerkers en wordt uitsluitend door vrijwilligers gerund. De vrijwilligers worden via verschillende kanalen op de hoogte gehouden van de programmering, het beleid en de ontwikkelingen. Met betrekking tot de vrijwilligers is er een Vrijwilligersbeleidsplan opgesteld.

De collectie bestaat uit verschillende deelcollecties waarvan de objecten voor een deel zijn geregistreerd in het ZCBS. Het bestuur streeft ernaar de registratie in 2025 af te ronden, wel zijn alle objecten van de Kunstuitleen al in het ZCBS ondergebracht. De duurzame beschikbaarheid van de opgeslagen informatie in het ZCBS is gegarandeerd.

Museum Jan Lont kent een verzamelbeleid, dat wil zeggen dat verwerving en afstoting aan regels zijn gebonden. Met betrekking tot afstoting volgt het museum de LAMO. Ook het in bruikleen geven en nemen van objecten is aan schriftelijke overeenkomsten gebonden.

De boerderij en de bezoekersruimte hebben een brand- en bliksembeveiliging en inbraakbeveiliging met videobewaking en het complex wordt vanuit de gemeente jaarlijks gecontroleerd op de veiligheidsvoorschriften.

Museum Jan Lont heeft een eigen educatieplan en werkt in samenwerking met de gemeente Hollands Kroon en scholen in de regio aan een plan voor culturele educatie.

Dit Collectieplan 2023 – 2027 is goedgekeurd in de bestuursvergadering van 7 november 2022